

Despite the lack of consensus in the area, reverse veil piercing has been recognized by many courts and it appears to be gaining favour. This is due to the fact that the traditional theory of separate corporate personality does not correspond to the real needs of the market and business. Today striking a balance between the interests of the company, its incorporators and their personal creditors requires more complex and advanced legal mechanisms. The concept of reverse veil piercing was introduced to tackle the unjust results produced by the strict adherence to the conventional approach of separate legal personality. Reverse piercing is an equitable doctrine in which substance prevails over form.

Bibliography

1. John Dewey, «The Historic Background of Corporate Legal Personality» (1926) 35 YALE L.J. 655-673, 657.
2. Shittu A. Bello and Ogwezzy C. Michael, »Piercing the Veil of Business Incorporation: An Overview of what Warrants It» (2014) 3(2) Review of Contemporary Business Research 117-138, 137.
3. Michael J. Gaertner, »Reverse Piercing the Corporate Veil: Should Corporation Owners Have It Both Ways?» (1989) 30 Wm. & Mary L. Rev. 667-704, 667.
4. Gregory Crespi, «Reverse Pierce Doctrine: Applying Appropriate Standards» (1990) 16 Journal of Corporation Law 33-69, 37.
5. Tod Northman, «What is Reverse Veil Piercing, and when is It Appropriate?», Lingua Negoti, 11 May 2018 <https://www.tuckerellis.com/lingua-negoti-blog/what-is-reverse-veil-piercing-and-when-is-it-appropriate>
6. Edwin C. Mujih, «Piercing the Corporate Veil: where is the Reverse Gear?» (2017) 133(Apr) L.Q.R. 322-337, 337.
7. Stephen M. Bainbridge, Corporate Law and Economics (2002) 166.
8. Curci Investments, LLC v. Baldwin (2017) 14 Cal.App.5th, 221.
9. Sonora Diamond Corp. v. Superior Court (2000) 83 Cal.App.4th, 538-539.
10. Postal Instant Press, Inc. v. Kaswa Corp. (2008) 162 Cal. App. 4th, 1513.

Баженова Єлизавета Олексіївна, Газдюк Лілія Ігорівна
студентки I курсу магістратури
факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник – к.ю.н., доцент Цибульська О.Ю.

ПРОБЛЕМАТИКА ВИКОНАННЯ ДОГОВОРІВ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19 В УКРАЇНІ

У такий надзвичайно складний період боротьби світу із пандемією слід захистити себе в усіх можливих аспектах життя, в тому числі особливу увагу

приділити економічній безпеці. Запровадження карантину не оминуло й Україну, у зв'язку з чим було введено низку обмежень. Такі обмеження вплинули на кожного, в тому числі й на бізнес, оскільки постала проблема у виконанні договірних зобов'язань, що може призвести до значних збитків.

Дослідженням проблеми виконання зобов'язань в умовах карантину займаються здебільшого практикуючі юристи, для яких ця тема є вкрай актуальною і необхідною. Зокрема, слід відзначити наукові внески Н. Бец, А. Богуцького, М. Мальського, С. Барбашина та інших.

Постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» в Україні було введено карантин та цілу низку обмежень, в тому числі й для суб'єктів господарювання. Також оперативно було внесено зміни до деяких нормативно-правових актів.

Введені обмеження беззаперечно впливають на можливість учасників договірних відносин виконувати свої зобов'язання. Тому вірогідним є те, що після карантину буде притягнуто багато суб'єктів підприємницької діяльності до відповідальності за порушення зобов'язань, хоча такі порушення у виконанні можуть бути не з їхньої вини, а лише наслідком пандемії. Для того аби себе забезпечити від такої варіації розвитку договірних відносин, слід розібратись із правовою природою особливостей звільнення від відповідальності у період епідемії коронавірусу.

Відповідно до ч. 1 статті 617 Цивільного кодексу України особа, яка порушила зобов'язання, звільняється від відповідальності за порушення зобов'язання, якщо вона доведе, що це порушення сталося внаслідок випадку або непереборної сили. Однак виникає питання чи є епідемія COVID-19 обставиною непереборної сили [1] ?

Статтею 14-1 Закону України «Про торгово-промислові палати» форс-мажорними обставинами (обставинами непереборної сили) є надзвичайні та невідворотні обставини, що об'єктивно унеможливають виконання зобов'язань, передбачених умовами договору, обов'язків згідно із законодавчими та іншими нормативними актами. Також в статті передбачено саме конкретний перелік обставин, які ТПП визнає форс-мажорними. В переліку таких обставин передбачено епідемії. Як зазначалось вище, в перелік обставин, які ТПП визначає як форс-мажорні, віднесли і карантин. Отже, Торгово-промислова палата визнає карантин і епідемію форс-мажорними обставинами [2].

Для того, щоб зацікавлена особа могла посилатися на форс-мажор, така особа повинна довести, що корона вірус чи заходи по боротьбі із його

поширенням є непередбачуваними обставинами, які дійсно унеможливають виконання зобов'язань у даному конкретному випадку за відповідним договором.

Відповідно до практики українських судів, для звільнення від відповідальності особа, яка порушила зобов'язання, повинна довести:

- 1) наявність обставин непереборної сили;
- 2) їх надзвичайний характер (носять винятковий характер і знаходяться за межами впливу сторін);
- 3) неможливість попередити за даних умов завдання шкоди;
- 4) причинний зв'язок між цими обставинами і понесеними збитками.

Відтак, у підтвердженні форс-мажорних обставин ключовим є доведення причинно-наслідкового зв'язку між обставиною та неможливістю виконання [3].

Проте, слід зауважити, що підтвердженням неможливості виконати зобов'язання з об'єктивних причин (підтвердженням форс-мажору) є видача Торгово-промисловою палатою сертифіката. Зазначимо, що сам по собі факт розповсюдження коронавірусу (COVID-19) не є беззаперечною підставою для видачі підтверджуючого сертифікату Торгово-промисловою палатою.

Задля отримання такого сертифікату про обставини непереборної сили потрібно довести причинно-наслідковий зв'язок між зобов'язаннями, що сторона не може виконати та обставинами (їхнім результатом), на які сторона посилається як на підставу неможливості виконати зобов'язання, при цьому тягар доказування настання форс-мажорів покладається на заявника. [4]

Шанс на позитивне рішення Торгово-промислової палати у видачі сертифікату значно збільшиться, якщо сторони у договорі передбачать перелік таких обставин та відповідний алгоритм дій у разі їх настання. В будь-якому випадку, підтвердження форс-мажору шляхом отримання сертифікату ТПП є дуже важливим інструментом, який може бути використаний як у суді, так і при переговорах із контрагентом.

При неможливості виконання зобов'язання через форс-мажор слід повідомити свого контрагента про це. Таке повідомлення може надсилатись способом, який передбачений у договорі, а якщо це питання не врегульовано, то можна надіслати поштою, краще це здійснювати з описом вкладення. У такому випадку слід якомога скоріше повідомити сторону про форс-мажорні обставини. Що стосується внутрішньої діяльності суб'єкта підприємницької діяльності – спочатку повинен бути виданий наказ або розпорядження про неможливість виконати свої контрактні зобов'язання. Потім господарюючий суб'єкт має звернутися за отриманням сертифікату до Торгово-промислової палати, яким здійснюється фіксування настання форс-мажору. На підставі

цього сертифіката суб'єкт підприємницької діяльності може почати переговори з контрагентами про перегляд своїх контрактних зобов'язань (слід копію сертифікату направити контрагенту). У випадку коли сторони не зможуть досягти згоди про внесення змін відповідно до форс-мажорних обставин, договір може бути розірваний, у тому числі шляхом звернення до суду.[5]

Не варто зволікати після закінчення дії форс-мажору з виконанням зобов'язань, оскільки тоді дія штрафних санкцій відновиться. Також зазначимо, що у випадку коли сторона відразу повідомить іншу про настання обставин непереборної сили, а інша сторона буде згодна внести зміни до договору і перенести строк виконання зобов'язань на час дії форс-мажору – можна й не звертатись до Торгово-промислової палати за сертифікатом.

Резюмуючи, слід зазначити, що необхідно заздалегідь збирати докази неможливості виконання зобов'язання, а також завчасно повідомити свого контрагента про існуючі проблеми та намагатися домовитися. Укладення відповідних додаткових угод до договорів забезпечить від можливих претензій з боку іншої сторони контракту, в тому числі від відповідальності, що може застосовуватись за порушення зобов'язань, а також звільнить сторону від необхідності засвідчення форс-мажорних обставин. Як у процесі переговорів, так і випадку неможливості досягнення згоди, слід звернутися до вищенаведених норм, а також до інших положень законодавства. На завершення, карантин, безумовно, рано чи пізно закінчиться і дуже б хотілося, щоб відносини і з партнерами залишилися незмінними та дозволили продовжити конструктивну та плідну подальшу співпрацю.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
2. Про торгово-промислові палати: Закон України від 2 грудня 1997 р. № 671/97-ВР // Відомості Верховної ради України. – 1998. – № 13.- ст.52.
3. Богуцький А., Мальський М. Карантин та його наслідки для виконання договірних зобов'язань / А. Богуцький, М. Мальський // Юридична газета. – 2020. -№ 38. – С. 3-6.
4. Барбашин С. Чи є коронавірус форс-мажором та підставою невиконання зобов'язань / С. Барбашин // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unba.org.ua/publications/5351-chi-e-koronavirus-fors-mazhorom-ta-pidstavoyu-nevikonannya-zobovyazan.html>
5. Бец Н. Чи є карантин підставою для відмови від зобов'язань / Н. Бец // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://business.ua/blog/9585-chi-e-karantin-pidstavoyu-dlya-vidmovi-vid-zobov-yazan>